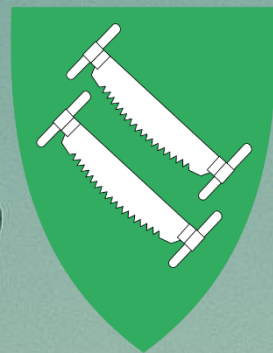

Kommunale mål og
retningslinjer for
hjorteviltforvaltningen
2026-2030

Innhold

Innledning.....	3
Områdebeskrivelse	3
Lovgrunnlag	4
Sentrale lover og forskrifter	4
Målsetning.....	4
Retningslinjer	5
Effektive forvaltningsområder.....	5
Vald	5
Bestandsplanområde.....	5
Skogskader	5
Hjorteviltbestandene.....	5
Hjort	6
Rådyr	6
CWD og vilthelse	6
Trafikkulykker.....	6
Samfunn	6
Kontaktutvalg for hjorteviltforvaltning	6

Kommunale mål og retningslinjer vedtas for perioden 2026-2030
Politisk sak XX/2026

Definisjoner

I retningslinjene forstås med

- a) *hjortevilt*: elg, hjort, rådyr og villrein.
- b) *tellende areal*: det arealet som skal legges til grunn for beregning av antall fellingstillatelser.
- c) *minsteareal*: størrelsen på det tellende arealet som skal legges til grunn for hvert dyr det gis fellingstillatelse på.
vald: et areal som etter søknad er godkjent av kommunen for jakt på hjortevilt.
- d) *jaktfelt*: et mindre geografisk område innenfor et vald som jaktrettshaverne har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen.
- e) *bestandsplanområde for elg og/eller hjort*: et område bestående av to eller flere vald som samarbeider om å utarbeide bestandsplan for elg og/eller hjort. Godkjennes av kommunen etter søknad.
- f) *bestandsplan*: jaktrettshavernes offentlig godkjente, flerårige plan med mål for bestandsutviklingen, og beskrivelse av den årlige avskytingen.
- g) *jaktrettshaver*: enhver som har jaktrett på en eiendom. Retten til å jakte tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt.
- h) *sett elg og sett hjort*: jegernes observasjoner av bestemte viltarter i sitt jaktfelt, registrert etter fastsatt instruks av miljødirektoratet.

Roller og ansvar i hjorteviltforvaltningen

Kommunen: Etablerer overordnede mål for utviklingen av hjorteviltbestandene. Ivaretar andre interesser (jordbruk, skogbruk, påkjørsler, naturmangfold, offentlige interesser etc.). Fastsetter minsteareal, godkjenner vald og bestandsplanområder, tildeler fellingskvote og behandler skadefellingssøknader.

Valdansvarlig: Opptrer på vegne av jaktrettighetshaverne ovenfor kommunen i saker som berører valdet. Ha god oversikt over viltbestanden og ressursgrunnlaget i sitt område og forvalte bestandene i henhold til valdets og kommunens målsetninger samt gjeldende lovverk. Melde til kommunen innen 1. mai om endringer som har skjedd i valdet siste jaktår. Utarbeide bestandsplan for hjortevilt med inntil fire års varighet. Følge opp registreringer fra jegerne og rapporteringer i hjorteviltregisteret, bør foreta kontroll av at skutte dyr stemmer med tildelt kvote. Bidra til god kommunikasjonsflyt mellom forvaltningsleddene og aktørene.

Grunneier: Enerett til jakt på sine arealer. Samarbeider om hjorteviltforvaltningen gjennom vald og bestandsplanområder, samt organiserer jakten gjennom jaktfelt. Utarbeider bestandsplaner som er i tråd med kommunale målsettinger.

Jaktleder: Lede og organisere jaktutøvelsen, og påse at den foregår på en human, trygg og forsvarlig måte i tråd med gjeldende lover og forskrifter. Sørge for at jegerne har tilgang til godkjent ettersøkekvipasje og har et særlig ansvar ved skadeskyting; varsler valdansvarlig som rapporterer til kommunen.

Skadeskyting: Se egen rutinebeskrivelse

Innledning

Forskrift om forvaltning av hjortevilt fastslår at kommunene skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på disse artene. Kommunen har hovedansvaret for offentlig forvaltning av disse artene og det er derfor ønskelig at Stor-Elvdal kommune har retningslinjer som legger føringer for forvaltningen. Stor-Elvdal er en av Norges største elgkommuner når det gjelder antall felte elg, og man ønsker en forbilledlig elgforvaltning som vil bidra til en økonomisk og bærekraftig bruk av ressursen. Stor-Elvdal kommune ønsker at grunneierne forvalter elgen i bestandsplanområder som omfatter helårsbestandsområder.

Retningslinjene skal ikke bli så detaljerte at rettighetshaverne blir fratatt handlingsrommet sitt. Det hviler ingen plikt på kommunen til å utarbeide avskytingsprofil i kommunen, dette tilligger rettighetshaverne gjennom bestandsplanene. Kommunen kan likevel utarbeide en veiledende avskytingsprofil med tanke på å nå de kommunale målene.

Det er et mål å legge til rette for en lokal, langsiktig forvaltning med næringsmessig og rekreasjonsmessig utnytting av hjorteviltressursene. Et viktig mål er at ulemper for jord- og skogbruk og andre samfunnsinteresser holdes på et akseptabelt nivå samtidig som spesielt elgen er en viktig identitetsbygger for både kommunen, innbyggere og næringsaktører i Stor-Elvdal.

Retningslinjer for hjorteviltforvaltningen skal støtte opp under kommunens målsetninger. Mål og retningslinjer som følger av dette dokumentet er en oppdatering og videreføring av de foregående retningslinjene for hjorteviltforvaltningen i Stor-Elvdal kommune.

Stor-Elvdal kommune har vedtatt lokal forskrift av 23.05.2018 for følgende minsteareal:

- Elg – 2 500 dekar
- Hjort – 10 000 dekar
- Rådyr – 5 000 dekar

Stor-Elvdal kommune har fastsatt makssats for fellingsavgift for elg og hjort.

Områdebeskrivelse

Stor-Elvdal kommune har et totalareal på 2.166 km² hvor ca. 1.000 km² består av skog og 1.000 km² består av fjell. Kommunen er lokalisert i Sør-Østerdalen og er langstrakt i nord-sydlig retning. Glomma renner på langs gjennom kommunen og deler den i en østlig og en vestlig del. Stor-Elvdal grenser til Øyer, Ringebu, Sør-Fron, Folldal, Alvdal, Rendalen og Åmot kommuner. Riksveg 3 og Rørosbanen følger bunnen av dalføret tett mot Glomma mens Fylkesvei 219 er en viktig ferdselsåre som følger Atnaelva fra Atna til Foldalen. Det har over tid vært store utfordringer tilknyttet viltpåkjørsler i Stor-Elvdal, spesielt jernbanen ved snørike vintre, noe som har medført planmessig føring av hjortevilt vinterstid i kommunen.

Det ble besluttet at elgbestanden i Stor-Elvdal skulle reduseres i 2008-2009 grunnet høye beiteskader på ungskog i tillegg til ekstraordinære utfordringer med viltpåkjørsler. Av denne årsak ble det felt et høyt antall elg i Stor-Elvdal, 550-700, i perioden 2011-2015 mens perioden 2018 til d.d. har det vært en relativt stabil avskyting på 440-530 elger felt i ordinær jakt. Ut fra tilgjengelig statistikk er bestandene for elg, hjort og rådyr stabile de siste 6 årene i Stor-Elvdal.

Lovgrunnlag

Kommunens vilkår, ansvar og arbeidsoppgaver i hjorteviltforvaltningen følger av lover og forskrifter gitt av sentrale myndigheter og forvaltningsnivå. Den kommunale viltforvaltningen styres etter to sentrale lover; Naturmangfoldloven og Viltloven. Det gjøres oppmerksom om at viltloven er under revisjon og at den nye viltressursloven overtar for dagens viltlov den er rettskraftig. Avgjørelser som gjøres for forvaltningen av hjorteviltet i Stor-Elvdal kommune skal baseres på disse to lovene, sammen med sentrale aktuelle lover og forskrifter, og målsetninger med tilhørende retningslinjer fastsatt i dette dokumentet.

Sentrale lover og forskrifter

- [Lov om forvaltning av naturens mangfold](#) (Naturmangfoldloven)
- [Lov om jakt og fangst av vilt](#) (Viltloven - fra og med 1. juli 2026 overtar Viltressursloven)
- [Lov om dyrevelferd](#)
- [Forskrift om adgang til jakt og minsteareal for hjortevilt, Stor-Elvdal kommune, Hedmark](#)
- [Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#)
- [Forskrifter om jakt- og fangsttider](#)
- [Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst](#)
- [Forskrift om kommunalt viltfond](#)

Målsetning

Stor-Elvdal har følgende målsetninger:

- Effektive forvaltningsområder
 - Hjorteviltet skal forvaltes over store områder og eventuelt i samarbeid med tilgrensende kommuner.
 - Vald utenfor bestandsplanområder får tildeling etter gjeldene minsteareal.
 - Områder som ligger i eller inntil ulverevir, bør tilpasses av vald og jaktrettighetshaver som hensyntar ulvens predasjon.
- Skogskader
 - Hjorteviltforvaltningen skal utøves på en slik måte at man får en bærekraftig utnyttning av hjorteviltet og skogen samlet sett, slik at verken beitepotensialet, foryngelse, biologisk mangfold, eller det samlede inntektspotensial forringes på kort eller lang sikt.
 - Rettighetshaverne skal ha tett dialog med skognæringen.
- Hjorteviltbestandene
 - Stor-Elvdal kommune skal ha en sunn og bærekraftig hjorteviltstamme som ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold, samt sørger for en nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse av hjorteviltressursen. Hjorteviltbestandene skal ikke medføre uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.
 - Det skal fortsatt jobbes med å utvikle bestandsovervåkingen av hjort, slik at man på sikt kan komme over på en mer presis bestandsforvaltning.
- Trafikk
 - Rettighetshavere og kommunen skal bidra til å minimere antall viltpåkjørsler i tett samarbeid med statlige og regionale myndigheter.
 - Statlige og regionale myndigheter skal bidra til å minimere antall viltpåkjørsler i tett samarbeid med kommunen og rettighetshavere.
- Samfunn
 - Kommunens målsetning er at jegere skal oppleve storviltjakt i kommunen som attraktivt.
 - Jaktutøvelsen skal i minst mulig grad hindre andre brukere av utmarka.

Retningslinjer

Effektive forvaltningsområder

- Forvaltningen skal, der et er nødvendig, samarbeide over kommune- og eiendomsgrenser for å få en vellykket forvaltning.
- Hjorteviltets arealbruk skal være styrende for forvaltningsområder. Det bør dannes forpliktene avtaler med andre forvaltningsområder for å øke effekten av forvaltningstiltak.

Vald

- Områder innenfor og utenfor etablert ulverevir bør skilles i ulike vald for å synliggjøre ulvens predasjon på hjorteviltbestandene.
- Områder påvirket av ulv bør ha minsteareal som hensyntar ulvens predasjon.
- Det godkjennes ikke nye vald som har et tellende areal under 5 * fastsatt minsteareal.

Bestandsplanområde

- Det godkjennes ikke bestandsplaner for vald/bestandsplanområder som har et tellende areal under 150 000 daa.
- Vald uten godkjent bestandsplan tildeles fellingskvote etter gjeldene minsteareal uten bruk av desimaldyr.
- Vald uten bestandsplan får tildelt fellingstillatelser hvor andel kalver vil være lik andel kalver og ungdyr i bestandsplanområdet.

Skogskader

- Beitetakster skal gjennomføres felles for hele kommunen, og minimum én gang for hver planperiode. Beitetakster skal ha en uniform metodikk og gjøres tilgjengelig for alle vald og kommunen.
- Arbeidet med felles beitetakst koordineres av kommunen i tett samarbeid med rettighetshaverne og kontaktutvalg for skogbruk.
- Beiteprosenten skal ikke overstige 25 % på siste årsskudd furu.
- Områder med betydelig høyere beiteprosent enn 30, krever tiltak som f.eks. økt avskyting.
- Antall **uskarde** furuplanter over beitehøyde pr daa skal tilfredsstillende kravene i § 8 i forskrift om bærekraftig skogbruk.

Hjorteviltbestandene

- Størrelsen på bestandene skal styres etter de til enhver tid best tilgjengelige overvåkningsmetoder.
- Rettighetshaverne skal sammen sette mål for bestandens størrelse, men må ta hensyn til økonomiske, samfunnsmessige og økologiske konsekvenser.

Elg

- Det skal tilstrebes en jevn fordeling mellom kjønnene med 1,2 – 1,9 ku pr. okse.
- Produktiviteten bør ligge på minimum 1,2 for antall kalver per kalvku og minimum 0,6 kuer med kalv.
- Det bør gjennomføres aldersbestemmelse og kondisjonsundersøkelser minimum én gang hver planperiode i regi av Stor-Elvdal kommune.
- Mål for bestandsstørrelse skal ta utgangspunkt i beitegrunnlaget og beitetakster.

Hjort

- Forvaltningen setter sammen mål for bestandsstørrelse som skal ta utgangspunkt i beitegrunnlaget og beitetakster.
- Hjorten skal utgjøre en økonomisk ressurs, men ikke på bekostning av påførte skader på skog og landbruk.
- Det skal etterstrebes en naturlig kjønns- og alderssammensetning med tilnærmet lik kjønnsfordeling.

Rådyr

- Forvaltningsområder som har 20 ganger minstearealet kan søke om kvotefri jakt.

CWD og vilthelse

- Ved mistanke om levende og døde elg, hjort eller rådyr med symptomer på CWD, eller annen sykdom, skal det meldes fra til kommunen v/fallviltgruppa eller direkte til Mattilsynet.
- Kommunen oppfordrer til CWD testing av hjortevilt felt i ordinær jakt.

Trafikkulykker

- Med bakgrunn i effekten av føring for å hindre viltpåkørsler, bør planmessig føring opprettholdes inntil nye tiltak erstatter føring.
- Jakt på føringsplasser skal foregå etter gjeldende lover og retningslinjer.
- Kommunen og rettighetshaverne skal jobbe parallelt med å etablere alternative tiltak for å minimere antall viltpåkørsler.

Samfunn

- Lokale jegere bør ha god tilgang til jakt i Stor-Elvdal.
- Samtidig bør tilreisende jegere oppleve Stor-Elvdal som en attraktiv kommune å jakte i.
- Jakten skal i minst mulig grad være til hinder for andre brukergruppers adgang og bruk av områder. Herunder også andre jegere.

Kontaktutvalg for hjorteviltforvaltning

- Kommunen viderefører kontaktutvalg for hjorteviltforvaltning. Utvalget skal fungere som et samarbeidsforum hvor det bl.a. arbeides med felles mål, vurdering av minsteareal, gjennomføring av beitetakster, kondisjonsundersøkelser, aldersbestemmelse m.m.
- Kommunen skal ha sekretærfunksjon og være en koordinerende part.